

Ἡ θεραπευτική δύναμις τοῦ θεολογικοῦ λόγου

Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Τροχαλάκη
Θεολόγου - Γενικοῦ Ἱατροῦ, Ἱ.Μ. Λαγκαδᾶ

Τό παρόν ἄρθρο δημοσιεύεται ὡς ἀρχή μιᾶς σειρᾶς κειμένων, πού ὑποδεικνύουν ἓνα νέο τρόπο διδασκαλίας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, στήν ὁποία ἔχει γραφῇ ἡ Ἁγία Γραφή καί ἡ Θεία Λατρεία, μέ σκοπό νά προσφέρῃ διόρθωση ἢ πρόληψη μαθησιακῶν διαταραχῶν, ὅπως τῆς δυσλεξίας, μέσα στό πνεῦμα τῆς καλλιέργειας καί τῆς ὅλης πνευματικῆς υγείας. Τά Λειτουργικά κείμενα συνιστοῦν θεολογικό υπόμνημα τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀλλά καί τόν χῶρον ὅπου ἡ Ἁγία Γραφή βιώνεται ὡς ἐν Χριστῷ ζωή. Μέσον ἐπικοινωνίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ μέ τόν χῶρον αὐτόν εἶναι ἡ γλῶσσα. Ὅλον τό σύστημα τῆς Ἐκκλησίας μπορεῖ νά ἀφομοιωθῇ στήν πληρότητά του ἀπό αὐτόν ὁ ὁποῖος ἔχει ἀφομοιώσει τήν συνεκτική καί ἐνιαία δομή τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἀπό τόν Ὅμηρον μέχρι σήμερα.

Ἡ Θεία Λατρεία εἶναι λογική λατρεία. Ἡ γλῶσσα τῆς λατρείας διαθέτει αὐτό τό ὁποῖο μπορεῖ νά ἐνεργοποιῇ τόν νοῦ, ὥστε ὁ νοῦς νά ἐννοῇ καί ἡ καρδιά νά αἰσθάνεται τά νοήματα τοῦ θεολογικοῦ λόγου τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων.

Σήμερα, παρατηρεῖται προϋῶσα ἐξάρση τῶν μαθησιακῶν διαταραχῶν μέ προεξάρχουσα τήν δυσλεξία. Παράλληλα, τά παιδιά συχνά ἀπέχουν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, διαμαρτυρόμενα ὅτι δέν τήν ἐννοοῦν. Ἡ μαθησιακή δυσλει-

τουργία μαζί μέ τήν ἀδυναμία τους νά προσλάβουν τά νοήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας συνδυάζεται μέ μιᾶ διάχυτη ἀδιαφορία, ἀπογοήτευση καί παραίτηση ἀπό τήν ζωή, πού χαρακτηρίζει σέ ἀνησυχητικό βαθμό παιδιά καί νεολαία, σήμερα.

Πῶς ὁ Ἅγιος Πορφύριος, ὁ ὁποῖος ἐφοίτησε μόλις σέ δύο τάξεις τοῦ Σχολείου, μπορούσε νά ἀντιλαμβάνεται τίς ἐκκλησιαστικές ἀκολουθίες ἐνῶ πολλά ἀπό τά παιδιά, ἐνῶ φοιτοῦν σήμερα ἐπὶ πολλά ἔτη ἀδυνατοῦν; Γιά ποιό λόγο πολλά παιδιά σήμερα δέν μποροῦν νά ἀναγνώσουν ὀρθά ἓνα κείμενο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, ἀνεξάρτητα ἂν ἔχουν ἢ ὄχι δυσλεξία; Ἐλπίζουμε ὅτι στά προσεχῆ τεύχη τοῦ Ἐφημερίου, θά μπορέσουμε νά ἀπαντήσουμε στά ἀνωτέρω ἐρωτήματα καί ἐπίσης στό ἐρώτημα πῶς μποροῦμε νά ἀξιοποιήσουμε τήν δυνατότητα πού διαθέτει ἡ ἀρχαία ἐλληνική γλῶσσα νά ἀναπλάττῃ τήν δυσκίνητη νευρωνική λειτουργία καί νά βελτιώσῃ τήν γλωσσική ἀπόδοση τοῦ καθενός καί ὄχι μόνον ὅσων ἔχουν δυσλεξία.

Ἄν εἶναι ἀναγκαῖο νά προσκομίσουμε ἔξωθεν τεκμήρια, ἀναφέρουμε τήν Κ. Chanock¹, μία Αὐστραλό καθηγήτρια τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλώσσης, ἡ ὁποία εἶχε ἀναλάβει νά βοηθήσῃ κάποιον Αὐστραλό ὀνόματι Keith, 40 ἐτῶν, ὁ ὁποῖος μετά

τήν ἀπεξάρτησή του ἀπό ναρκωτικές ουσίες, ἔκανε προσπάθεια νά ἐπανενταχθῇ στήν φυσιολογική ζωή. Ἀξιοποιώντας τήν ἀγάπη του γιά τόν ἀρχαῖο πολιτισμό, τοῦ ἐδίδαξε ἀρχαῖα ἑλληνικά, δύο ὥρες κάθε ἐβδομάδα γιά ἑξι μῆνες. Ὁ Keith ἔπασχε ἀπό δυσλεξία στήν μητρική του γλῶσσα, τήν ἀγγλική. Μετά ἀπό τούς 6 μῆνες διδασκαλίας, ἀπροσδόκητα διαπιστώθηκε ὅτι εἶχε βελτιωθῇ στήν ἀνάγνωση, στήν γραφή, καί στήν κατανόηση τῆς μητρικῆς του γλώσσας, ἐνῶ ἐπίσης ἀποκαταστάθηκε ἡ ὀπτική δυσλεκτική διαταραχή του, κατὰ τήν ὁποία τά γράμματα ἀναπηδοῦσαν στίς γραμμές τοῦ βιβλίου πού ἀνεγίνωσκε.

Τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας στήν βελτίωση τῆς δυσλεξίας ἐπιβεβαίωσε ἡ Dyslexia Scotland γιά μαθητές τῆς Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης στήν Βρετανία². Τῆς ἀνωτέρω ἐρεύνης προηγήθηκε, σχετικά μέ τήν προσχολική ἡλικία καί τήν Πρωτοβάθμια Ἐκπαίδευση στήν Ἑλλάδα, ἔρευνα τῆς φιλολόγου Εἰρήνης Μαυροπούλου, πού κατετέθη ὡς διατριβή³.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ δυσλεκτικός, γιά νά προσέξῃ ἕνα κείμενο πού διαβάζει, ἔχει ἀνάγκη ἀπό εἰκόνες. Οἱ εἰκόνες τόν βοηθοῦν νά βγεῖ ἀπό τήν ἐσωτερική του ἀποδιοργάνωση, δίνοντας ἕνα σχῆμα σ'

αὐτό τό ὁποῖο ἀναγινώσκει. Ἡ ἑλληνική γλῶσσα διδασκομένη μέ τόν σωστό τρόπο, μᾶς δίνει τήν δυνατότητα νά ἀντιληφθοῦμε τόν πλοῦτο καί τό βάθος τῆς ἐσωτερικῆς τῆς δομῆς, τόσο σέ ἐπίπεδο λέξεων, γραμματικῆς καί συντάξεως, ὅσο καί ὀρθογραφίας, πού εἶναι τό κλειδί στό πρόβλημα τῆς δυσλεξίας. Γι' αὐτό καί τό ζητούμενο εἶναι ὁ κατάλληλος καί ὀρθός τρόπος διδασκαλίας τῆς.

Ἡ γραφή πρέπει νά λειτουργῇ ὡς εἰκόνα, γιά νά βοηθήσῃ τόν κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντα ἄνθρωπο νά λειτουργῇ καί στό ἐπίπεδο τοῦ ἐγκεφαλικοῦ νευρώνα ὅμοια μέ αὐτό πού ἔχει πλασθῇ. Καί ἡ ἔρευνα καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι ἡ γλῶσσα πού ἀρμόζει μέ τήν ἄρτια λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου εἶναι περισσότερο ἀπό ὅλες ἡ ἀρχαῖα ἑλληνική.

Γιά τήν Ἐκκλησίαν δέν εἶναι καθόλου παράδοξο νά ἐντάξῃ στό κατηχητικό-ποιμαντικό τῆς ἔργου τήν διδασκαλία τῆς θεολογικῆς γλώσσας τῶν κειμένων τῆς Ἀγίας Γραφῆς καί τῆς Θείας Λατρείας. Διότι αὐτό εἶναι τό ἔργον τῆς. Ὅμως αὐτό δέν μπορεῖ νά προχωρήσῃ μέ τά δεδομένα τοῦ τρόπου σημερινῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσας, ἀλλά πρέπει νά γίνῃ μέ τρόπο τέτοιο πού νά ἀνταποκρίνεται στίς δυσκολίες πού ἔχει ὁ σημερινός νέος πού ἔχει λόγους νά ἀναπτύξῃ μαθησιακές δυσκολίες.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. 1. Kate Chanock, *Help for a dyslexic learner from an unlikely source: the study of Ancient Greek*, 2006. 2. M. Thomson, *Dyslexia and the Classics (Latin, Classical Greek, Classical Studies)*, Series of Supporting Dyslexic Pupils in the Secondary Curriculum No 2.12, Great Britain: Dyslexia Scotland. 3. Εἰρήνη Μαυροπούλου, *Ἡ ἐπίδραση στήν Ψυχοδιαφορική ἀνάπτυξη τῶν παιδιῶν τῆς Πρωτοβάθμιας Ἐκπαίδευσης ἀπό τήν γνώση τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας*, 2012